

Waterschap

Vallei en Veluwe

Meerjarenperspectief 2012 - 2017

Datum 13 oktober 2011
Opgemaakt door Werkgroep Financiën
Afdeling Staf en Financiële en Economische Zaken

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Uitgangspunten	2
3	Meerjarenperspectief kosten en investeringen	5
3.1	Meerjarenperspectief van de investeringen	5
3.2	Meerjarenperspectief van de kosten	5
4	Eenheden en kostentoedeling	7
4.1	Eenheden betreffende de Zuiveringsheffing	7
4.2	Kostentoedeling betreffende de Watersysteemheffing	7
5	Meerjarentarieven en -belastingdruk	8
5.1	Tarieven 2013 en effect belastingdruk	8
5.2	Belastingdruk voor 5 profielen	9
6	Meerjarenperspectief van de belastingopbrengsten	11

1 Inleiding

In dit rapport worden de individuele begrotingen (incl. meerjarenraming) van beide waterschappen samengebracht. Hierbij is rekening gehouden met besparingspotentieel dat voor 2017 moet worden gerealiseerd als gevolg van de fusie.

In dit rapport wordt tevens aandacht besteed aan de ontwikkeling van de belastingdruk van het nieuwe waterschap in relatie tot die van de voormalige waterschappen.

Eerder zijn berekeningen gemaakt waaruit bleek dat in 2013, ondanks lagere kosten, de belastingdruk voor ingelanden van het Waterschap Vallei & Eem toeneemt. De belastingdruk voor ingelanden van Waterschap Veluwe zal echter afnemen.

Op basis van bovenstaande informatie zijn nieuwe berekeningen gemaakt voor Waterschap Vallei en Veluwe met ingang van 2013. Hierbij is gekeken in hoeverre het mogelijk is om de tarieven/belastingdruk voor het jaar 2013 en volgende zodanig te bepalen dat extra verhogingen voor één van de waterschappen achterwege kan blijven.

Op 28 juni jl. is door beide algemeen besturen als vertrekpunt gesteld dat in 2012 Waterschap Vallei & Eem alle tarieven verhoogt en dat dit voor Waterschap Veluwe in elk geval geldt voor het tarief van de zuiveringsheffing, waarbij de hoogte van de in te brengen reserves voor tariefsegalisatie, minimaal € 24 miljoen zijn per ultimo 2012.

Het meerjarenperspectief zal zeker gaan veranderen onder andere gezien de landelijke ontwikkelingen rondom '*hoe om te gaan met de HWBP bijdrage?*' (verdeling over de waterschappen en wel of niet activeren) en de introductie van een nieuw belastingstelsel (inhoud en moment).

Met de uitkomst van de in gang gezette beleidsharmonisatie tussen de beide waterschappen is nog geen rekening gehouden.

2 Uitgangspunten

Voor de berekeningen is, naast bovenstaande, uitgegaan van onderstaande zaken:

Bron: Begroting 2012 inclusief meerjarenraming

De vergelijking is gebaseerd op de optelling van de begrotingen 2012 van beide waterschappen inclusief bijbehorende indicatieve meerjarenramingen.

Beslisdocument

Gerekend is dat met de fusie een besparingspotentieel wordt gerealiseerd van $\cong$ € 8,5 miljoen, dat geleidelijk bereikt wordt in 4 jaren (25% per jaar, vanaf 2013). Een deel hiervan is gerealiseerd omdat door vaststelling van de fijnstructuur en door de keuze voor huisvesting in Apeldoorn. Ook in de begroting 2012 is bij sommige posten al geanticipeerd op de fusie. In het voorjaar van 2012 volgt een rapportage over de realisatie van dit besparingspotentieel. In de € 8,5 miljoen is een besparing inbegrepen van € 1,5 miljoen te realiseren door harmonisatie van het (tactisch) beleid.

Verschillen in tactisch beleid

Uiteraard kennen beide waterschappen uiteenlopende ambities en voorgenomen investeringen voor de taken Watersysteembeheer en Waterzuivering. Vanaf 2013 is het aan het nieuwe bestuur om de ambitie(s) te wegen in relatie met de ontwikkeling van de belastingdruk. De ambities van het nieuwe waterschap evenals het eventueel schuiven door herprioritering van investeringen zijn voor een belangrijk deel bepalend voor de verdere ontwikkeling van de belastingdruk. In deze notitie is gerekend met de voorgenomen meerjareninvesteringen zoals begroot door beide waterschappen. In § 3.1 wordt de investeringskalender per waterschap, per taak kort weergegeven.

Gerekend is verder dat de huidige verschillen in beleid gehandhaafd blijven.

Synchronisatie kan, afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming, financieel zowel positief als negatief uitvallen. Verschillen in tactisch beleid zijn:

- onderhoud stedelijk gebied;
- normering onderhoud watergangen;
- normering capaciteit bouw rwzi.

De consequenties van deze verschillen voor de financiën zijn onderdeel van bestuurlijke besluitvorming. In de rapportage 'Vergelijking tactisch niveau Waterschap Veluwe en Waterschap Vallei & Eem' is hierop in detail ingegaan.

Met betrekking tot de (tactische) uitvoering van het primair beleid is er een verschil in de norm voor watergangen die de waterschappen zelf onderhouden. Waterschap Veluwe heeft meer kleine watergangen in onderhoud dan Waterschap Vallei & Eem.

Ook is er een verschil in het onderhouden van watergangen in het stedelijk gebied. In het stedelijk gebied onderhoudt Waterschap Veluwe 100% van de watergangen, Waterschap Vallei & Eem 50%.

De waterschappen hanteren voor de dimensionering van de zuiveringen verschillende randvoorwaarden en uitgangspunten. Bij Waterschap Vallei & Eem is de dimensionering gebaseerd op 150m² verhard oppervlak per woning. Bij Waterschap Veluwe is dit gebaseerd op het werkelijk verhard oppervlak minus een afkoppelnorm.

Reservepositie

Op basis van de huidige meerjarenraming en het voorlopig resultaat over 2011 en de inzet voor 2012 beschikken de waterschappen over onderstaande bedragen voor de algemene reserves en de tariefsegalisatiereserve **per 1/1/2013**:

x € 1 miljoen	Algemene	Tariefs- egalisatie	Totaal	Referentie per WS	
	Reserves				
Waterschap Vallei & Eem	5,0	8,8	13,8	12,0	+1,8
Waterschap Veluwe	4,5	20,3	24,8	21,6	+3,2
	9,5	29,1	38,6	33,6	+ 5,0
<i>Referentie rapport financiën (gezamenlijk AB 27/6/2011)</i>	9,5	24,1	33,6		

De tariefsegalisatiereserves liggen € 5 miljoen hoger dan eerder gerapporteerd en wordt als volgt verdeeld naar taak:

- Watersysteem € 16,6 miljoen (referentie € 14,1 miljoen)
- Waterzuivering € 12,5 miljoen (referentie € 10,0 miljoen)

Verder zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd bij het samenstellen van de begrote cijfers voor 2013 en verder van het nieuwe waterschap:

- De rapportage is gebaseerd op het bestuurlijk vastgestelde Integraal beslisdocument (december 2010).
- De effecten uit het HWBP zijn in deze rapportage meegenomen vanaf 2011, waarbij is gerekend met het activeren van de bijdrage HWBP. Er is dus nog geen rekening gehouden met een mogelijk andere verdeling per 2014 en de mogelijkheid om bij invoer van het nieuwe belastingstelsel te kiezen voor het direct opnemen van de bijdrage in de exploitatie.

- Gerekend is met de gezamenlijk vastgestelde uitgangspunten voor de begrotingen 2012 van beide waterschappen, evenals de daarin vastgestelde normen voor het meerjarenperspectief.
- De tariefsegalisatiereserves worden zo ingezet dat vanaf 2017 de kosten en de opbrengsten in evenwicht zijn (kostendekkend tarief).
- De tarieven zijn gebaseerd op een globale inschatting van de kostentoedeling per 2013. Op basis van de definitieve kostentoedelingsverordening kunnen nog verschuivingen plaatsvinden tussen de categorieën ingezetenen, gebouwd, ongebouwd en natuur.
- Met het nieuwe belastingsstelsel, wat mogelijk al vanaf 2013 wordt ingevoerd, is in deze rapportage nog geen rekening gehouden.
- In de rapportage zijn de gemiddelde tarieven opgenomen. De berekende belastingdrukprofielen zijn hierop gebaseerd. In deze profielen is geen rekening gehouden met het onderscheid in bemalen/onbemalen.
- De belastingdrukprofielen zijn berekend op basis van de profielen zoals opgenomen in de landelijke bedrijfsvergelijking Waterschapspeil 2010.
- De groeipercentages van eenheden zijn geüniformeerd vanaf 2013.

Daarnaast zijn er nog de volgende aandachtspunten die in aanloop naar een mogelijke fusie op elkaar zullen worden afgestemd:

- Verschillen in verdeling ondersteuningskosten.
- Verschillen in verdeling in kosten naar de taken.
- Beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen.
- Kosten van baggeren, Waterschap Vallei & Eem heeft hiervoor een voorziening terwijl Waterschap Veluwe de kosten activeert.

3 Meerjarenperspectief kosten en investeringen

3.1 Meerjarenperspectief van de investeringen

In onderstaand overzicht wordt aangegeven wat het lopende investeringsprogramma is tot en met 2016 (exclusief Ruimte voor de Rivier en deel van KRW).

Programma	2012		2013		2014		2015		2016	
	bruto	netto	bruto	netto	bruto	netto	bruto	netto	bruto	netto
1 Veiligheid	12,0	0,4	29,7	11,0	19,0	5,1	7,6	3,9	4,4	4,3
2 Voldoende en Schoon water	21,0	13,2	19,7	21,2	14,9	9,4	12,7	6,6	8,7	5,7
3 Waterketen	36,3	27,7	35,6	29,6	20,3	20,3	11,5	26,0	26,7	26,7
4 Bestuur en belastingen	4,2	4,2	4,3	2,9	2,7	2,7	2,6	2,2	1,9	1,9
TOTAAL	73,4	45,5	89,3	64,7	56,9	37,5	34,4	38,7	41,8	38,7

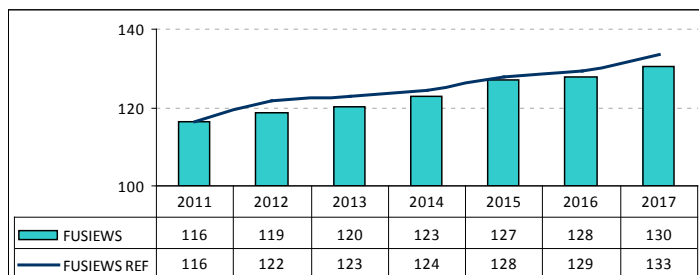
Voor projecten in het kader van Ruimte voor de Rivier en een deel van KRW zijn de onderstaande bruto bedragen geraamd, deze investeringen zijn 100% gesubsidieerd.

Programma	2012		2013		2014		2015		2016	
	bruto	netto	bruto	netto	bruto	netto	bruto	netto	bruto	netto
Ruimte voor de rivier	16,5	0,0	64,2	0,0	73,0	0,0	67,7	0,0	0,0	0,0
KRW	10,1	0,0	7,7	0,0	7,0	0,0	5,8	0,0	0,0	0,0
TOTAAL	26,6	0,0	71,9	0,0	80,0	0,0	73,5	0,0	0,0	0,0

3.2 Meerjarenperspectief van de kosten

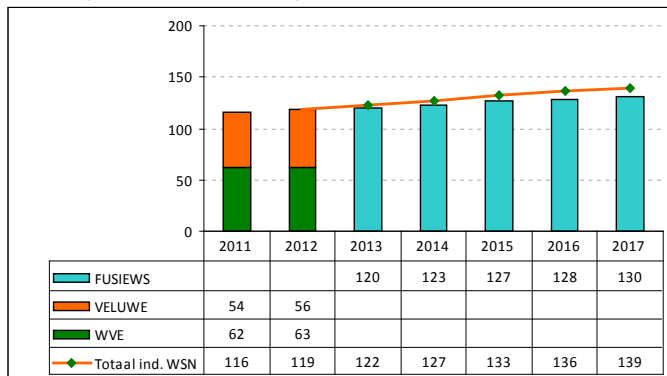
In de hierna getoonde grafieken wordt het meerjarenperspectief weergegeven inclusief het totale besparingspotentieel (blauwe balkjes). De oranje lijn is een optelling van de meerjarenramingen van de twee waterschappen.

In de eerste grafiek wordt een vergelijking gemaakt met het meerjarenperspectief (de zogenoemde referentielijn) dat was opgenomen in het rapport financiën. Hieruit blijkt dat de nieuwe lijn structureel lager ligt (1 à 2%). Toelichting hierop is te vinden in de individuele begrotingen van beide waterschappen.

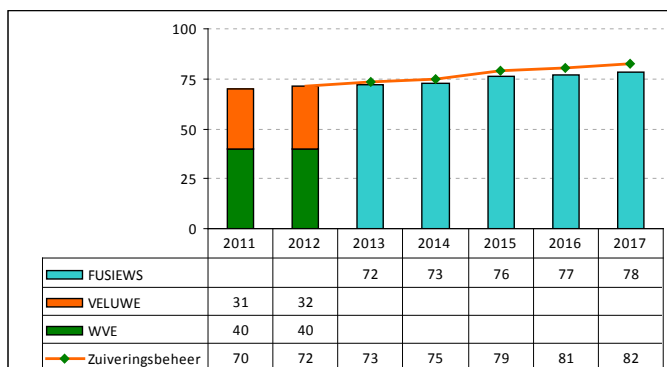
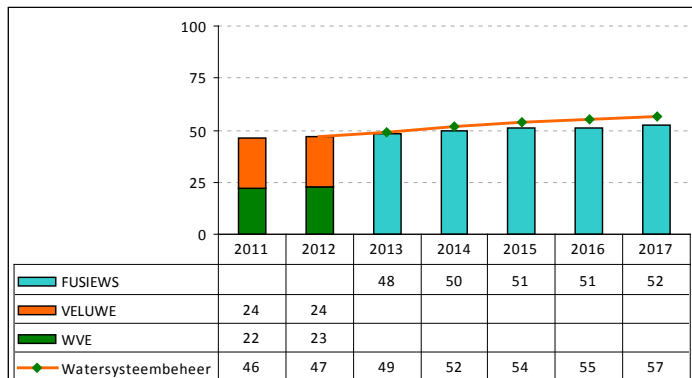

Uit de volgende grafieken blijkt dat de kosten van Waterschap Vallei en Veluwe lager zijn dan de geprognosticeerde kosten van de individuele waterschappen (in de grafiek aangeduid 'ind. WSN').

Kostengrafiek Waterschap Vallei en Veluwe

Per taak hieronder weergegeven.

4 Eenheden en kostentoedeling

4.1 Eenheden betreffende de Zuiveringsheffing

De zuiveringsheffing wordt bepaald op basis van het aantal vervuilingseenheden voor bedrijven en huishoudens. Huishoudens kunnen belast worden voor 1 of 3 vervuilingseenheden.

Tabel Vervuilingseenheden 2013

Omschrijving	Vallei & Eem	Veluwe	Fusiewaterschap
Huishoudens	615.100	438.300	1.053.400
Bedrijven	204.000	233.000	437.000
Totaal	819.100	671.300	1.490.400

4.2 Kostentoedeling betreffende de Watersysteemheffing

Voor het Waterschap Vallei en Veluwe is per 2013 een kostentoedeling opgesteld waarbij is uitgegaan van de eenheden uit de begroting 2012. Op basis van de definitieve kostentoedelingsverordening kunnen nog verschuivingen plaatsvinden tussen de categorieën ingezetenen, gebouwd, ongebouwd en natuur.

Bij de berekening van het ingezetenenpercentage is als basis de inwonerdichtheid genomen. Op basis van een inwonerdichtheid van 425 per km² komt het percentage uit op 28,5%. Gezien het feit dat meer dan 25% van het totale beheersgebied uit natuur bestaat heeft het algemeen bestuur de mogelijkheid de bandbreedte met 10% te verhogen. Rekenkundig berekend komt het ingezetenenpercentage dan uit op 37%. Bij zowel Vallei & Eem als Veluwe wordt op dit moment gebruik gemaakt van de extra bandbreedte. Bij de berekeningen in dit rapport is uitgegaan van het gebruik van de gehele 10%, en dus 38,5% als ingezetenenpercentage. De kosten voor de overige categorieën worden toegerekend op basis van hun onderlinge waardeverhouding. In onderstaande tabel zijn de kostentoedelingspercentages van Vallei & Eem en Veluwe afgezet tegen die van het nieuwe waterschap.

Tabel kostentoedelingspercentages watersysteembeheer

Omschrijving	Vallei & Eem	Veluwe	Vallei en Veluwe
Ingezetenen	42,0%	32,0%	38,5%
Ongebouwd	6,8%	10,9%	8,1%
Gebouwd	51,0%	56,7%	53,1%
Natuur	0,2%	0,4%	0,2%

5 Meerjarentarieven en -belastingdruk

In dit hoofdstuk worden de meerjaren tarieven en de belastingdruk van het waterschap weergegeven vanaf 2013. Bij het vaststellen van de tarieven zal de tariefsegalisatiereserve worden ingezet. In deze paragraaf wordt de basis weergegeven waarbij nog niet gerekend is met inzet van deze reserve. Hiermee wordt inzichtelijk hoe de tariefontwikkeling vanuit de individuele waterschappen dan verloopt en wordt zichtbaar waar reserve inzet nodig is om nadelige effecten op te vangen.

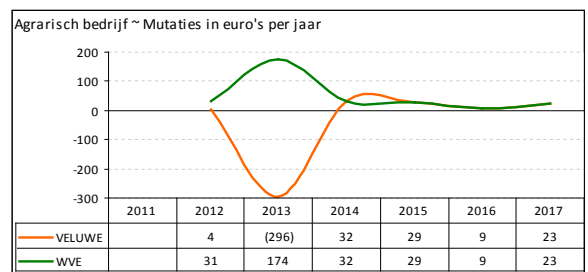
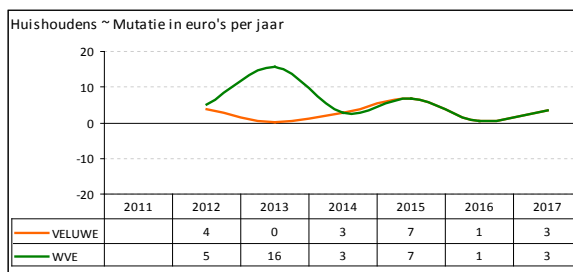
5.1 Tarieven 2013 en effect belastingdruk

In 2013 stijgen/dalen de tarieven van Waterschap Vallei en Veluwe ten opzichte van het individuele waterschap 2012 met:

WVE	2011	2012	V&V	Vershil
			2013	2013-2012
Ingezetenenomslag	37,09	38,12	37,87	-1%
Tarief Gebouwd	0,0128%	0,0134%	0,0153%	14%
Tarief Ongebouwd	30,47	31,52	33,22	5%
Natuur	1,26	1,32	0,92	-30%
Zuiveringsheffing	46,68	47,64	46,58	-2%

VELUWE	2011	2012	2013	
			2013	
Ingezetenenomslag	42,79	42,79	37,87	-11%
Tarief Gebouwd	0,0224%	0,0224%	0,0153%	-32%
Tarief Ongebouwd	49,75	49,75	33,22	-33%
Natuur	1,62	1,62	0,92	-43%
Zuiveringsheffing	44,00	45,32	46,58	3%

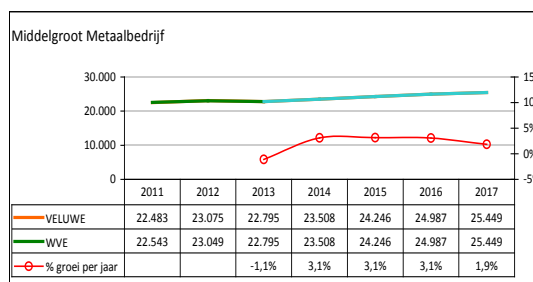
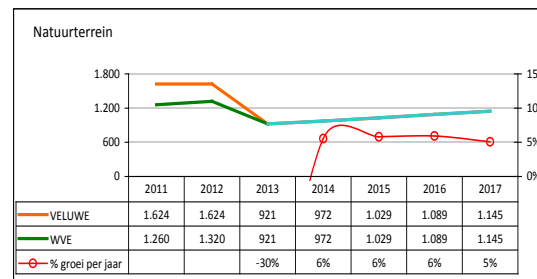
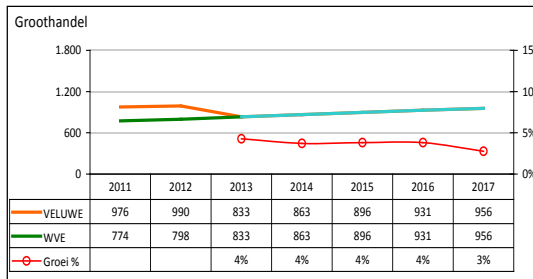
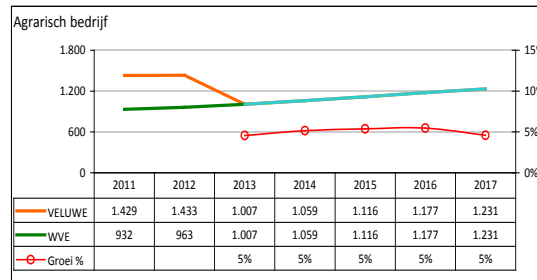
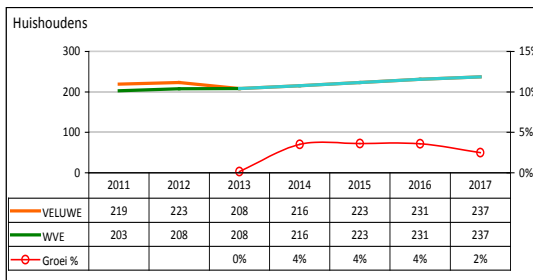
Uit bovenstaande tabel blijkt dat het effect voor Waterschap Vallei en Eem groot is voor wat betreft de watersysteemtaak. In meerjaren laat dat voor de profielen huishoudens en agrarische bedrijven het volgende beeld zien, uitgedrukt in toename of afname in euro's per jaar:

De besturen hebben ervoor gekozen dat in totaliteit zowel voor de belastingplichtigen van Waterschap Vallei & Eem als voor Waterschap Veluwe geen extra nadelige effecten op de belastingdruk 2013 en verder, mogen zijn. Voorwaarde is dat zowel de uitgaven als de inkomsten in de toekomst verlopen conform de gehanteerde (huidige) ramingen. In de volgende paragraaf wordt zichtbaar wat hiervoor nodig is om dit te realiseren (reserve inzet).

5.2 Belastingdruk voor 5 profielen¹

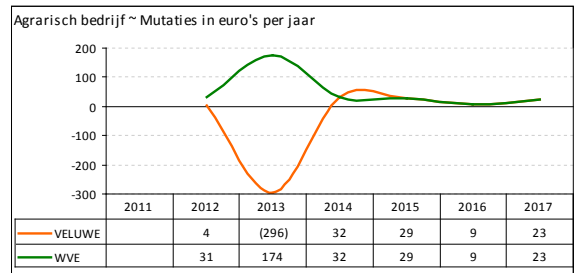
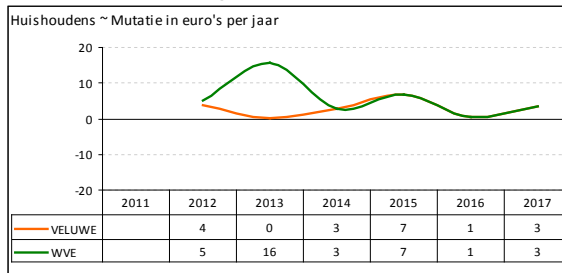
Het betreft de belastingdruk op basis van de gemiddelde tarieven. De blauwe lijn betreft de belastingdruk voor de ingelanden van Waterschap Vallei en Veluwe.

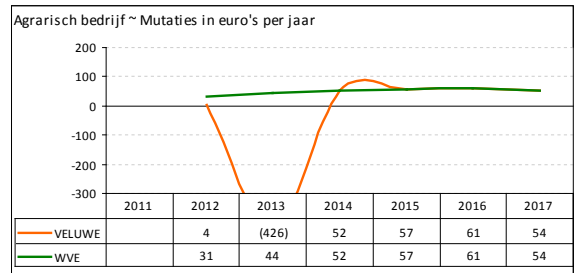
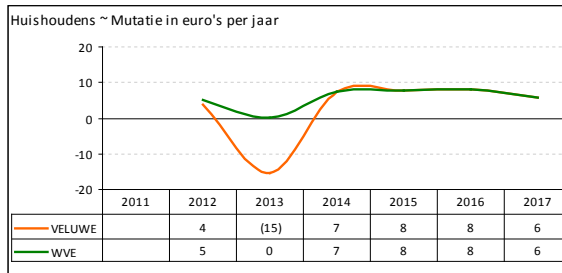
¹ Deze profielen zijn gelijk aan de profielen zoals opgenomen in Waterschapsspiegel 2010.

In meerjaren laat dat voor de eerder genoemde profielen Huishoudens en Agrarisch Bedrijf het volgende beeld zien, uitgedrukt in toename of afname in euro's per jaar. Hierbij wordt zichtbaar dat de pieken voor 2013 en 2015 afgevlakt zijn.

Voor inzet tariefsegalisatiereserves

Na inzet tariefsegalisatiereserves

De ingelanden van het gebied van voormalige Waterschap Vallei & Eem gaan, in 2013 na inzet van reserves een belastingdrukstijging krijgen die binnen de 5% ligt. Vanaf 2014 worden door inzet van de reserves, de tarieven zodanig geëgaliseerd dat de belastingdruk binnen de norm van 5% stijging valt.

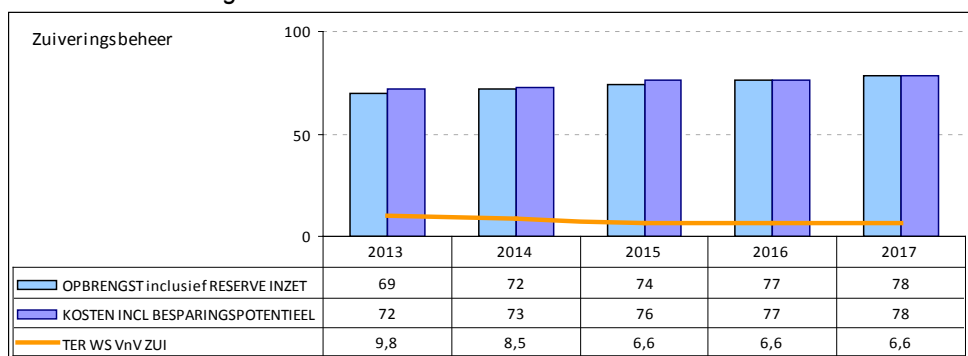
In onderstaand overzicht wordt de mutatie (in euro's en %) voor 2013 voor alle profielen weergegeven, per waterschapsgebied:

OMSCHRIJVING	2013	
	+/- €	+/- %
Gebied WVE - Huishoudens	0,30	0,1%
Gebied VELUWE - Huishoudens	(15,27)	-6,8%
Gebied WVE - Agrarisch bedrijf	43,86	4,6%
Gebied VELUWE - Agrarisch bedrijf	(426,39)	-29,7%
Gebied WVE - Natuurterrein	(398,74)	-30,2%
Gebied VELUWE - Natuurterrein	(702,66)	-43,3%
Gebied WVE - Groothandel	34,22	4,3%
Gebied VELUWE - Groothandel	(157,04)	-15,9%
Gebied WVE - Middelgroot Metaalbedrijf	(253,49)	-1,1%
Gebied VELUWE - Middelgroot Metaalbedrijf	(279,87)	-1,2%

6 Meerjarenperspectief van de belastingopbrengsten

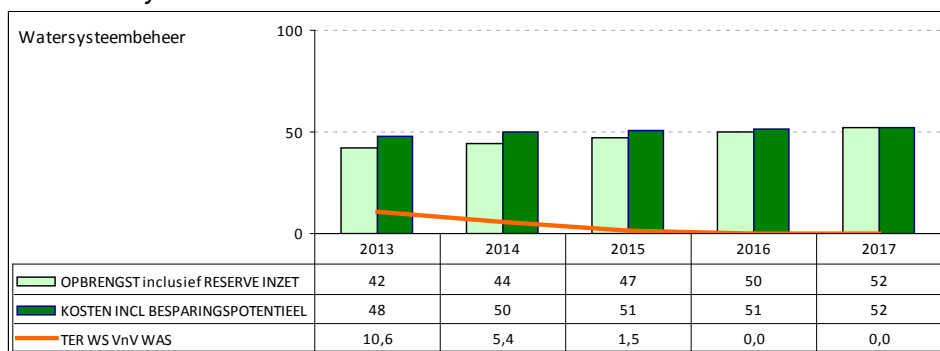
Onderstaand wordt per taak, de ontwikkeling van belastingopbrengst getoond in relatie tot de kostenontwikkeling. Tevens worden de standen van de tariefseglisatiesreserves getoond (oranje lijn). In deze cijfers hebben we nog geen rekening gehouden met de ontwikkelingen zoals verwoord in de inleiding.

Taak waterzuivering

Deze taak start (1/1/2013) met een reserve van € 12,5 miljoen waarvan in drie jaar tijd € 6 miljoen wordt ingezet. Vanaf 2016 zijn kosten en opbrengsten in evenwicht.

Taak watersysteem

Deze taak start (1/1/2013) met een reserve van € 16,7 miljoen die in vier jaar tijd geheel wordt ingezet. Vanaf 2017 zijn kosten en opbrengsten in evenwicht.